

104
Бібліотека: „Новий Сьвіт” Ч. 7.

П. Ляфарг.

БІБЛІЯ ≡≡≡
≡≡≡ КАПІТАЛІСТА

Перевів Д. Б.

НИКРДУР

HB 501
L2518

Монреал, 1915. — Накладом Ів. Гниди.
З друкарні „Новий Сьвіт”.

ДРУКАРНЯ „НОВИЙ СЬВІТ”

ВИКОНУЄ

всім друкарським роботам, як: оголошення, тикети, коверти, книжки і т. п. гарно і точно по уміркованій ціні.
: : На провінції виконує сейчас. : :

Заходіть на 173 Clarke St. Монреал

Письма шліть на адресу:

NOWYJ SWIT, Box 1051, Montreal, Canada.

НОВІ ПЕРЕШИСНІ КАРТКИ

1. Новий Сьвіт. — 2. Чорти проти війни! — 3. Голод в робітничій хаті. — 4. Жан Жорес. — 5. Мені тривайцятий минав. Т. Шевченко. — 6. Дивлю ся — в могилі усе козаки. Т. Ш. — Поодинокі карти по 3 ц. 100 коштує \$1. 35 ц. з поштовою пересилкою.

Письма і гроші шліть на адресу:

NOWYJ SWIT, BOX 1051, MONTREAL, QUE., CANADA

ЧИТАЙТЕ „НАРОДНУ ВОЛЮ”

найбогатшу цікавим для робітників змістом українську часопись в Зл. Державах.

„НАРОДНА ВОЛЯ” виходить кождої середи і суботи і коштує на рік:

В Канаді \$2. 50 ц.

В Зл. Державах \$2.00.

Пишіть по оказові числа і посилайте предплату на адрес:

NARODNA WOLA, 524 OLIVE ST., SCRANTON, PA., U.S.A.

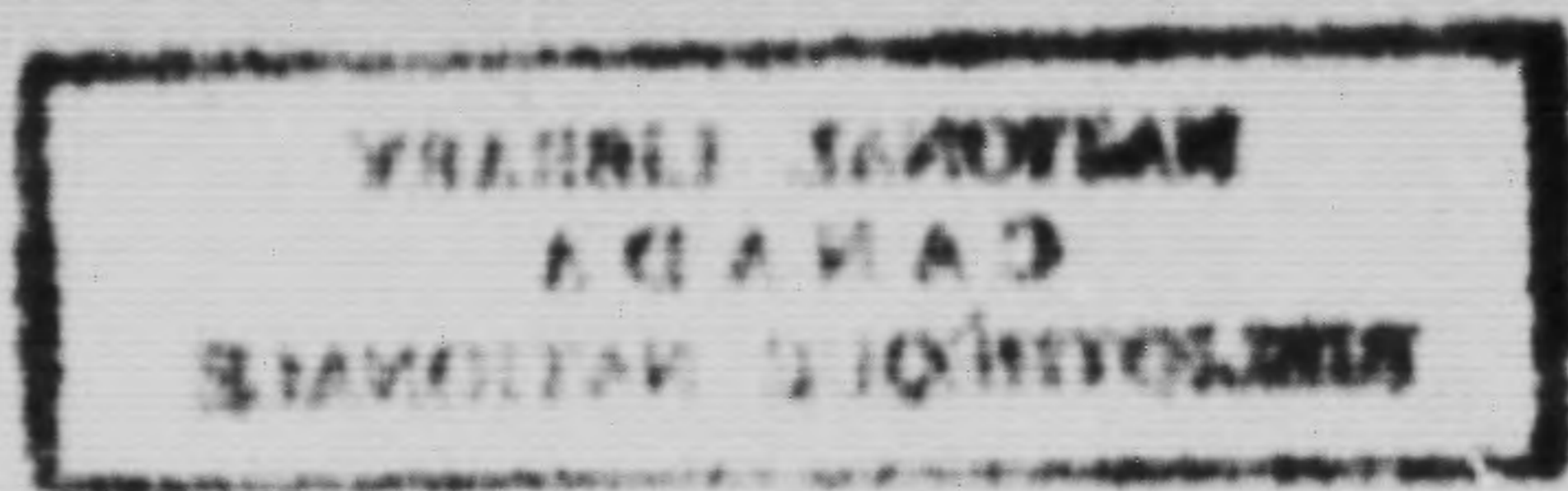
Біблія Капіталіста.

ЧАСТЬ ПЕРША.

Капіталістична віра.

1. Прикмети Капіталу.

1. Розваж слова Бога твого, Капіталу.
2. Я єсьм Молох, пожираючий людий; засідаю за столом, в робітнях і з'їдаю наємників. Я перетворюю в гроші пісне істнованя робітника. Єсьм тайною недостежимою; моя вічне єство є нічим иньшим, а тільки нетревалістю людського тіла. Моя могутність є побудована на людській немочі. Мертва сила Капіталу — се жива сила наємника.
3. Я єсьм початком всіх початків; від мене походить усякий витвір, до мене прямує ріжного рода виміма.
4. Я єсьм Бог живий і всюда присутній; залізні дороги, комини печий фабричних, насіння збіжеві, кораблі, винниці, золо-

та і срібна монета — усе то є розкинені по цілім сьвітї чинники всесьвітнього Капіталу.

5. Я єсьм не підлягаюча вимірови душа цивілізованого сьвіта в тілі, яке зміняє свій вид до безконечности. Я перебуваю в купованім і в продаванім; мою діяльність обявляю в кождім товарі, що з них анї один не істнує поза моім живим єством.

6. Я чарую сяєвом золота і обдаровую смородом гною; подаю розкіш у вині і несу отрую у вітриолію.

7. Суть моя, заєдно ростуча, пливе невидимою струєю крізь матерію; вона ділить ся і дробить ся на безконечно малі частинки і воплощаєть ся у постатях, які прибирає кождий товар, а я без труду переходжу з одного товару у другий: сьогодні єсьм хлібом і мясом, завтра робочою силию творця, позавтра зелізною штабою, кусником матерії, твором драматичним, сотнаром сала або коробочкою пудру. Метапсихоза Капіталу йде вперед без перерви. Єство мое не вмирає, лишень види його є змінчиві — являють ся, гивуть і відходять у вічність.

8. Люди бачуть і дотикають, чують і коштують мойого тіла, але дух мій, ніжнійший етеру, не даєть ся обняти їх зміс-

лами. Мій дух, се кредит; аби показати себе, тіла не потребує.

9. Мій дух, що є більше вченим хеміком, чим Беркелей, переорює широкі лани, обертає велитенські колеса, двигает тяжкі металі і жене ревучі стада, обертаючи все те в паперові акції. Скорійш наелектризованих бзинових кульочок копальні і фабрики кидають ся і скачуть з рук до рук на Біржі — в моїй сьвятині.

10. Не починасть ся і не кінчить ся без мене нічо в тих країнах, де панує Банк. Я запліднюю працю, я змушую могучі сили природи служити людині, даючи їй у руки сильну підойму нагромадженого знання наукового.

11. Я втягаю брацтва в золоту сіть торгівлі і промислу.

12. Людина, що не властусь нічим і не має Капіталу, веде жите в нужді, обступлена жорстокими ворогами, узброєними у всі орудя муки і смерти.

13. Єсли чоловік, не маючий Капіталу, є сильним, як віл, то на його хребет кладуть найбільший тягар; єсли він роботящий, як мурашка, то дають йому подвійну роботу; єсли він вдоволяєть ся малим, як осел, то зменьшають його пайку хліба.

14. Чим є наука, чеснота і праця без Капіталу? Нічим, а суєтою і безхосенним мудрованєм.

15. Без помочи Капіталу наука тягне людину у божевілле і кидає її в розпуку; праця і чеснота тручають її у пропасть злиднів.

16. Ані наука, ані чеснота, ані праця не вдоволяють людського духа; тільки я Капітал подаю корм голодному стадови його бажань і пристрастий.

17. Я даю себе в руки і виховую ся назад після власної волі—і справи не здаю ніколи. Я єсьм всемогучий; володію істотами живими і неживими.

2. Вибранці Капіталу.

1. Чоловік, ся купа погано вонючої матерії, являєть ся на сьвіті голим, як хробак; відтак, запакований у скринку, іде тліти під землю і стає погноєм полевої травниці.

2. А я й вибрав собі отсю посуду нечистоти і смороду на се, аби бути об'явленим у ній—я, Капітал, найтайнійша річ під сонцем.

3. Я збогачую розбишаку не зважаючи на його розбої і роблю вбогим праведного мимо його праведности. Вибираю собі такого, який мені подобається.

4. Вибираю капіталіста не задля його второпности, не задля його сумлінности, не задля його краси, його молодости. Його тупоумність, його злочини і погане обличчя є так само добрим доказом моєї безмежної могутости.

5. Єдино тому, що я роблю капіталіста своїм вибранцем, уособляю: він чесноту, красу і генія. Його дурноту люди вважають дотепом; поети шукають в нього натхніння; артисти очікують його критики і осуду; жінки клянуть ся, що знаходять у ньому ідеального Дон Жуана; економісти доказують, що його неробство є силою руху соціального світа.

6. Товпи наємних невольників трудяться на капіталіста, котрий не, їсть, розпус-тус і одночиває по праці свого жолудка.

7. Капіталіст не працює ні руками, ні головою.

8. Має він худібку, самців і самиць, на се, аби орала землю, кувала залізо, тка-ла полотно; має він управителів і дозор-ців на се, аби завідували робітнями; має

вчених, аби думали. Капіталіст віддає ся праці т'равлення: він їсть і пє на се, аби робив — гній...

9. Я плекаю вибранця мого і нагороджую його вічним добробутом, — бо чи є на сьвіті щось лїпшого, щось реальнїйшого, як можливість питя, їдження, віддаваня себе розпусті і розкошам? Всьо иньше — то суєта і безхосенне мудрованє.

10. Аби зробити жите вибранця мого солодким і милим, я віднімою в нього журбу і стережу від терпіння.

11. Зір має свій орган. Смак, дотик, нюх, слух і любов мають рівнож свої органи. Не бороню нічого, чого лишень забажають очі, уста і иньші органи мойого вибранця.

12. Чеснота є дволичною: чеснота капіталіста лежить в заспокоюваню потреб; чеснота робітника лежить в їх давленю.

13. Капіталіст користає зі всього на землі після своєї вподоби, бо є паном землі. Зазнавши жінок до переситу, уживає до розпаленя своїх похотий невинних недолітків.

14. Капіталіст є сам собі законом. Законодавці роблять права відповідно до його забаганок; філософи допасовують моральність до способу його житя. Його

вчинки є добрі і справедливі. Усяке діло, звернене на ушкодження його інтересів, є злочином і заслугує на кару.

15. Позволяю моїм вибранцям користувати ся незвичайним щастєм, незнаним наємникам. Збиранє зисків є найбільшим щастєм. Як вибранець, збираючий зиски, тратить свою жінку, свою матір, діти, пса, честь свою — він зносить се з покорою. Але не могли побільшати своїх доходів — се найбільше нещастє, в якому капіталіст ніколи і в нічому не знайде розради для себе.

3. Обовязки капіталіста.

I.

1. Богатьох званих, мало вибраних; з кождим днем поменьшую скількість моїх вибранців.

2. Віддаю себе в руки капіталістів і ділю ся на части по між них; кождий з вибранців дістає на власність частиночку Капіталу, кождий має право хіснованя з нього тільки тоді, як буде його побільшувати, або присилує його до виданя на сьвіт нових Капіталів. Капітал утікає з рук такого,

що не заховус його законів.

3. Я вибрав капіталіста на се, аби добував додаткову вартість; нагромаджувати зиски — се його місія.

4. Аби почувати себе вільним в погоні за зисками, капіталіст зриває всі узли приязни і любови; не знає він ані приятеля, ані брата, ані матері, ані жінки, ані дітий там, де річ іде о вигоду, яку має досягнути.

5. Він є висшим понад усі перегороди і примушує звичайних смертників тримати ся якоїсь одної вітчизни, якоїсь одної партії; хто-б він і не був — перед усім є він визискувачем. Відтак доперва кожний є монархістою або републиканцем, консерватом або радикалом. Золото має свій колір, а при ньому гадки капіталістів тратять своє забарвлення.

6. Капіталіст з рівною обоятностію згортає гроші політі сльозами, гроші нап'ятовані кровю, і гроші вкриті гноєм.

7. Він не жертвує себе малозначним пересудам. Він фабрикує вироби не в намірі продавання доброго товару, а в намірі збирання добрих доходів. Завязує спілки не на се, аби розділювати дивіденди, але щоби загарбати Капітали уділовців, позаяк малі капіталики належать до великих, а над ти-

ми є ще більші, які кожної хвильки готові їх пролигнути. Такий є закон Капіталу.

8. Ставляючи чоловіка на вершині, на якій стоїть гідність капіталіста, віддаю йому частину моєї всемогучості над людьми і речами.

9. Капіталіст повинен говорити: суспільство — се я; моральність — се мої забаганки і пристрасти; закон — се мій інтерес.

10. Єсли заподіяно шкоду інтересам хочби лиш одного капіталіста, то від сього терпить усе суспільство, тому що неможливість збільшати Капітал є найгіршим нещастем, і нема средств на нього.

11. Капіталіст змушує до витворюваня, та сам не творить; змушує до праці, та сам не працює; всякого рода праця, чи умова чи фізична, йому заборонена; вона приневолила-б його до зрадження зисків.

12. Не вільно порівнювати капіталіста з вивіркою, що крутить ся в колі.

13. Він не багато журить ся, де початок, а де кінець річій; думка в нього лиш про се, щоб вони давали йому зиски.

14. Лишас для теологів урядової економії політичної дискусувати про монометалізм і біметалізм; сам він наповняє кишені як золотом так і сріблом — без ріжвдї.

15. Лишає для вчених займатися дослідженнями явищ природи, винахідникам — прихорошенням сил природи до промислу; а сам тільки стремиться до загарбання у свої руки хочби і найменшого відкриття, як лиш воно може стати ся орудєм визиску.

16. Він не обтяжує свого мозгу питанням, чи Краса і Добро є потрібні ідеї, але заїдає остриці, що є так само смачні, а видом ще поганьші, чим свинячі відпадки.

17. Оплескує бесіди на тему правд вічних, а сам робить гроші на ошуканьстві, практикованим з дня на день.

18. Не спекулює на самій суті чесноти, сумління і любови, але спекулює на купованю і продаваню їх.

19. Не питає себе, чи свобода є доброю само собою; він здобуває всі свободи нараз, лишаючи наємникам лишень їхні назвиска.

20. Не завдає собі труду, думаючи про се, що стоїть висше — право чи сила, знає бо, що всі права його, позаяк посідає Капітал.

21. Не є він ані за, ані проти загального виборчого закону — однаково користує з обох. Підкупує виборців, як закон виборчий є обмежений, а ошукує підчас загальних виборів. Єли може вибирати між тими двома законами, то звичайно є при-

хильний загальному праву, бо воно економічнійше. При обмежених виборах мусить купувати виборців і вибраних — при загальних купус тільки вибраних.

22. Він не мішаєсь до пустого базіканя про вільну торгівлю і протекціонізм, але стає сторонником то сеї, то тої системи, відповідно до вимог своєї торгівлі і свого промислу.

23. Не має жадних засад — навіть засади не мати засад.

II.

24. Капіталіст є зелізним буком в моїх руках, котрим поганяю неслухняне стадо наємників.

25. Капіталіст давить в своєму серці всякі людські почування; нема в ньому співчуття; з ближнім своїм обходить ся гірше, чим зі скотиною. Чоловіки, жінки і діти видають ся йому тільки машинами для витворювання зисків. Зелізним щитом накриває своє серце на те, щоб очі його не бачили нещастя бідних невольників, щоб уха його не чули криків їх розпуки і мук — і не здрігнули ся з переляку.

26. Гидравлічна праса, опадаючи поволи і безвпинно, здушує до найменших розмірів і сушить зовсім матерію, що дісталась в обійми праси. Таким є капіталіст, що то гнобить і калічить наємника та витискає з нього працю, яка є в його м'язах і нервах. Кожда крапля поту, яку він видушує, обертається в Капітал.

27. А як наємник постарівся і, зпрацьований, вже більше не в силі видавати під його тисненєм додаткову вартість праці — капіталіст викидає його на вулицю, так як викидають сміток і тріски, зметені у фабриці.

28. Капіталіст, котрий шанує робітника, зраджує мене і себе.

29. Капіталіст заражає своїм гандлярством муштин, жінок і дітей на се, аби такий, що не має ані сала, ані шерсти, ні иньшого товару, мав однак таки щось на продаж: силу фізичну, розум, сумління. Щоби змінити ся в Капітал, людина повинна перед усім стати ся товаром.

30. Я єсьм Капітал — володар всесвіта; капіталіст — се мій представник; перед ним всі є рівні, всі однаково похиляють ся під тягаром його експльоатації. Зарібник, що продає свою силу, вчений, що торгує своїм сумлінням, жінка, що продає

своє тіло — всі вони є наймитами капіталіста, пригожі для визиску.

31. Він неволить наємника до удосконалення себе; змушує його до відновлювання своєї робочої сили при помочи грубої та підроблюваної поживи, аби він міг продавати себе таньше; він силує його до аскетизму анахорети, до терпеливості осла, до ревності робочого вола.

32. Наємник належить до капіталіста: єсть його робочим скотом, його майном, його знарядом. В робітні, де не можна розцізнати коли сонце встає а коли вечеріє, він звертає на робітника сто пар бистрозорих очий на се, аби сей робітник не відривавсь від праці ані одним жестом, не пустив ніже одного слова.

33. Час наємника є грошем — кожда втрачена хвилина є крадіжею.

34. Кормига капіталіста йде за наємником, як тінь, аж до його домівки, позаяк він не повинен плямити свого духа ріжними соціялістичними відчитами і бесідами, не повинен томити тіла свого якими там розривками. Має вертати домів зараз по виході з робітні, їсти та лягати спати, аби завтра стати перед своїм паном зі сьвіжим і легким тілом, з духом повним покори.

35. Капіталіст не признає наслідковий ніяких прав — ані навіть права на неволю, яка є правом праці.

36. Капіталіст віднімає в наслідка його силу, здібности і звинність його рук і віддає їх машинам, які не знають противити ся.

4. Засади релігії Капіталу.

1. Моряк живе, усе бурею загрожений; гірник — серед газів і скритих жерел водяних; робітник вештаєть ся поміж колеса і реміні залізних машин; каліцтво або смерть усе переслідують працюючого наемника; капіталістови, який не працює, не грозить ніяка небезпека.

2. Праця томить, убиває, але не збогачує: достатки збираєть ся не працюю, але примушуванем других до праці.

3. Власність є овочем праці і нагородою за дармоване.

4. Годі витиснути вина з каменя, зиску з трупа; експлюатуєть ся тільки живих.

5. Гроші, подібно як і всьо, що приносить хосен — пахощів не мають.

6. Гроші оплачують свої огидні прикмети — скількістю своєю.

7. Гроші є замість чесноти для такого, котрий їх посідає.

8. Добродійність не можна вважати добрим

місцем для вкладання грошей, місцем, що давало-би процент.

9. Ліпше є, лягаючи спати, сказати собі: я зробив корисне діло, ніж, я зробив добре діло.

10. Господар, що приневолює своїх наемників до 14-годинної праці на добу, не на дармо проводить свій день.

11. Не жалій робітника — ні доброго, ні злого, позаяк і добрий і злий кінь потребують ударів батога.

12. Дерево, що не дає овочів, треба зрубати і спалити; робітник, що з нього мало зиску, хай гине з голоду.

13. Як робітник сердить ся, нагодуй його оловом.

14. Далеко більше часу потреба, щоби листе морви перемінити в едwab, чим працю наемника в Капітал.

15. Красти великі суми, а віддавати мал. частинки з того — отсе основа філянтропії.

16. Силувати робітників до злуки в ціли творення богацтв для капіталіста — отсе кооперація.

17. Згортати більшу часть продуктів, сотворених працюю — зветь ся співуділом в зисках.

18. Капіталіст, фанатик свободи, не займаєть ся роздаванем милостині, позаяк се відбирає у безробітного волю гинути з голоду.

19. Люди самі собою є машинами, здібні до витворюваня і поживаня; капіталіст купує одні, а вганяєть ся за другими.

20. В капіталіста є два язики в роті: один служить йому до купованя, а другий до продаваня.

21. Брехливі уста дають жите мошонці капіталіста.

22. Чутливість і сумлінність є отруєю для різного рода інтересів.

23. Окрадувати всіх, значить, не окрадувати нікого.

24. Тверди, що людина може привязати ся як собака — і докажи се привязанем до себе самого.

25. Стерижись нечестивого, однак не довіряй чесному.

26. Обіцувати — се доказ щирости і чемности; сповняти обітницю — се доказ слабости духа.

27. Гроші, великі чи малі, як упадуть на землю, треба все підоймати — навіть як-би впали в помиї.

28. Клопотати ся о всілякі річи, видумувати пекло, старати ся бути чесним, стреміти до знання, побивати ся о становище, бажати почестий — усе те — одна суета; потреба тільки одної річи: Капіталу і ще раз Капіталу!

29. Молодість вяне, краса відцвітає, розум притемнюєть ся — одно тільки золото не старієсь і не вкриваєть ся морщинами.

30. Гроші — се душа капіталіста і підойма його вчинків.

31. Правду говорю вам: далеко більша слава стане про чоловіка, представляючого собою мөшонку набиту твердо золотом і банкнотами — чим про наладованого таланом і чеснотами, як осел, що носить ярину на торг.

32. Геній, розум, встидливість, чесність, краса істчуютъ лишень тому, що мають вартість торговельну.

33. Чеснота і праця є вельми пожадані — але у других:

34. Для капіталістів нема нічо ліпшого, як їсти, пити, віддавати ся розпусті і розкошам.

35. Поки капіталіст живе між людьми, що їм сонце сьвітить і огріває їх, повинен користати і втішатися житем, бо одної і тої самої хвилини ніхто два рази не переживає і ніхто не є в силі минути лихої і поганої старости, яка хапає чоловіка за голову і пхає його у могилу.

36. У могилу, що зійдеш до ньої, не пійдуть з тобою чесноти твої; там знайдеш самих хробаків.

37. Усе, крім повного і добре травлячого жолудка, крім здорових почувань, що їх заспокоєно, усе те — одна суєта і безхосенне мудроване.

ЧАСТЬ ДРУГА.

Чотирнайцять догмів релігії Капіталу.

1. Я Єсьм Капітал, володар сьвіта.
2. Я йду в товаристві брехні, зависти, скупарства, облуди і розбою. Слідом за мною ступають родинна незгода і спори політичні. А куди переходжу, кидаю зерно ненависти, розпуки, убожества, хороби і смерти.

3. Я бог невмолимий. Щасливим чую себе в атмосфері невзгодин і терпіння; мучу наемників, не жалію навіть моїх вибранців, капіталістів.

4. Наемник не може вирвати ся з моїх рук; як він, аби втечи, від мене, іде геть за гори, стрічає мене і на другім боці їх вершин, як він перепливає море, очікую його на березі, де висідає. Наемник є моїм невольником, а сьвіт його тюрмою.

5. Я наділяю капіталістів важким, безглузким добробутом, обильним в недугу. Я спиняю фізичні і умові здібности моїх вибранців; рід їх, впадаючи у ледарство, вироджуєть ся.

6. Щедро обдаряю капіталістів усім, чого їм тільки забажиць ся і давлю в зароді всі їхні забаганки. Вкриваю їм столи смачними стравами, а їм самим відбираю апетит. Їх ліжка квітчаю молодими жінками, що чарують своїм здоровлем і вродою, а їм затупляю чуте. Цілий сьвіт видаєть ся їм нудним, прикрим і томлячим; позіхають у протязі цілого свого життя; падкають над суетою сьвіта, а на думку про смерть впадають у холодну дрож боязни.

7. Як мені до вподоби, без причини людському умови понятної, то лякаю вибранців моїх, кидаючи їх у пропасть нужди, у пекло наємної праці.

8. Капіталіст є моїм орудєм. Уживаю його, як нагайки з тисяча ремінців, котрою періщу дурненьку отару наемників. Підношу вибранців своїх на найвисший щабель суспільної ієрархії і ненавиджу їх.

9. Клясичний поет стариннього сьвіта віщував еру капіталізму. Казав він: — Мішаєть ся тепер лихо з добром, але прийде час, коли то не буде ані супружеських узлів, ані справедливости, ані

чесноти. Немезіс вернеться знов на небо і не буде ніяких средств до побороювання злого. Часи, про котрі колись голошено, тепер настали: неначе морські ненажерні тварюки, або дикі звірі лісові, так люди пожирають себе взаїмно.

10. Глузую собі з людської мудрости — працєю, а скоро щезне нужда; працєю, а шпихлірі твої наповнять ся поживою, — каже стара мудрість. Я-ж говорю: — Працєю, а оступлять тебе муки і голод; працєю, а хата твоя опустіє.

11. Я єсьм бог, що валить царства. В мойому, для всіх однаковому ярмі, усмиряю гордих; нівечу сьміливий і самолюбний індивідуалізм чоловіка; приготавляю дурну людськість до прийшлої рівности; вяжу і спрягаю разом робітників і капіталістів в цілі оброблення форм прийшого суспільства.

12. Люди струнули з неба Брамму, Юпітера, Егову, Ісуса, Аллаха; я вбиваю сам себе.

13. Як комунізм стане законом суспільства, тоді скінчить ся пановане Капіталу, що уособляє поколіне минувшини і теперішности. І не буде Капітал вже більше панувати над сьвітом; слухати стане робітника, кстрого ненавидить; чоловік не буде вже більше повзати перед твором своїх рук, свойого мізгу; він встане на ноги і, випростувавши ся мужно, обійме природу поглядом володітеля.

14. Капітал буде послідним з богів.

ЧАСТЬ ТРЕТЯ.

Молитва капіталіста.

Величане золота.

Золото, ти товар чудотворний, в якому містять ся всі иньші товари! Золото, ти єси товар-первень, в який переходить всякий иньший товар!

Золото, ти єси божество, що дає міру всьому! Ти єси найсовершеннійше і найкрасше уособленє Капіталу.

Ти єси найблагороднійше і найвеличнійше з усіх чинників природи.

Ти, що не знаєш ні плісні ні ржі.

Золото, ти єси товар незмінний, ти єси квітка огняна, промінь сьвітлячий, сонце іскристе, метал пречистий, що, вирваний з утроби землі, матери всіх річий, ховасть ся по скринях лихварів і пивницях банків; з глибини скритків, де тебе, громадять, передаєш безвартісному паперови свою силу, яка безмірно побільшує його вартість.

Золото, ти єси мертва суть, що тримає в русі сьвіт цілий. Перед твоїм ясним величством люди віки цілі гнуть коліна

і з пошаною тебе обожають.

Обдари ласкою своєю твоїх вірних підданих, котрі звертають ся благально до тебе, котрі, аби мати тебе, жертвують честь і чесноту, поважане людей, любов жінок, діти крові своєї і тіла, і не спиняють ся перед ненавистю себе самих.

*

*

*

Золото, царю найвищий, ніколи непобідимий, вічний побідниче, вислухай молитв наших! Основателю міст і будителю царств; провідна зоре моральности; мірило сумління людського!

О ти, що навчаси ученого фальшувати науку, що неволинні матір торгувати невинністю своєї дитини, що силуси вольну людину, аби взяла на себе неволю на-сміка — вислухай молитв наших!

О ти, що перекуповуси засуд судії і голос посла, вислухай молитв наших!

О ти, що сотвориєши незнані природі квіти і овочі, що розсинаєши насіння злочину і чесноти, що плекаєши штуку і збитки, вислухай молитв наших!

О ти, що продовжаєши безхосенні літа любовників ледарства і вкорочаєши дні робітника, вислухай молитв наших!

О ти, що всьміхаєш ся до капіталіста
ще в його колисці, а пятнуєш пролетаря ще
у череві матернім, вислухай молитв наших!

* * *

Золото, невтомний бурлаче, якому так
милі є брехня і крутїйства, сповни бажа-
ня наші!

Товмачу всіх мов і нарічий, хитрий
посереднику, невідпорний зводителю, мі-
ро людей і річий, сповни мої бажаня!

Віщуне мира і сіячу незгоди, наділя-
ючий спочинком і додатковою працію; по-
мічнику чесноти і неморальности, обдаро-
вуючий глухих слухом, розв'язуючий язик
німого, сповни бажаня наші!

Золото, всіма проклинане і призиване,
капіталістами шановане, потаскухами люб-
лене, сповни бажаня наші!

Сіячу щастя і недолі на землі; журбо
і радосте людей; лікарю хорих, чудовний
бальзаме на терпіння і болі — сповни ба-
жаня наші!

О ти, що сповняєш сьвіт чарами і впо-
юєш людський розум!

О ти, що вкриваєш красою поганих і
дасш рухливість неповоротливим, що про-
носиш загальне поважанє, вбираєш шані-

бою встид і ганьбу, сповни бажаня наші!
 О чарівниче ллхий, сповни бажаня наші!
 Смоліскопе горіючий і осьвічуючий
 шлях житя, провіднику і обороно, якорє спа
 сення капіталістів, вислухай молитв наших!

*

*

*

Золото, короно слави, сонце справед-
 ливости —

Золото, сило і радосте житя —

Золото, всіма прославлене — прийд
 ди до нас!

Уособленє розкоші! О ти, що обдаро-
 вуєш галапаса плодами чужої праці, прийд
 ди до нас!

Ти, що наповняєш склади і шпихлірі
 людий, котрі не засаджують і не управ-
 ляють винницї, не орють і не рубають,
 прийди до нас!

Ти, що годуєш мясом і рибою людий,
 котрі не женуть стада свого на пашу і не
 знають бурі морської, прийди до нас!

Сило, знанє і розуме капіталісти,
 прийди до нас!

О, прийди до нас, Цокусо-Золото, мріє
 найвисша, альфо і омеґо всякого постуну,
 всякої думки, всякого чутя капіталіста!

ЧАСТЬ ЧЕТВЕРТА.

Наріканя Йова=Ротшильда, капіталіста.

Капітале, Боже мій, чому покинув сеп мене? За які гріхи зіпхнув сеп мене з вершин богацтва мого і силуси мене, щоб я дусив ся під тягарем невидержимої нужди?

Хибаж не жив я в дусі заповідий твоїх? Чи не відзначав ся простотою і праведністю обичаїв моїх? Чи може хто закинути мені, що я працював коли? Чи не вживав я всіх розкошій життя, на які лишень позваляли мені мільони мої і органи змислів моїх? Чи не силував я до праці в день і в ночі чоловіків, жінок і дітей аж до цілковитого їх знесилля, а навіть і понад се? Чи давав я їм коли небудь більше, чим нужденну зарібкову платню? І чи хоч раз піддавав ся я чутливости на вид злиднів і розпуки робітників моїх.

Капітале, Боже мій! Я фальшував продавані мною товари і зовсім не журился, о скільки троїв я ними купуючих; я окрадував кишені дураків, що давали ловити

себе на вудочку оголошень моїх.

Жив я тільки на се, аби розкошувати і богатіти, а ти благословив непорочне моє поведене, обдаривши мене жінками, дітьми, кіньми і прислугою, дозволяючи мені втішати ся всіма розкошами тіла, всіма пресмнностями — сусотою міра сього.

І нагло я втратив усьо — всьо! Я став ся предметом загальної ненависти, сьмітсма суспільства.

Конкуренти мої радіють упадком моїм, а приятелі мої відвертають ся від мене; відмовляють мені навіть рад своїх пустих, навіть закидами своїми не займають мене — по просту ігнорують мене. Коханки мої обкидують мене болотом, возячи ся в куплених за мої гроші каритах.

Нещастя оступають мене з усіх боків і, наче стїни вязниці, відлучають мене від цілого сьвіта. Став ся самітним — в мені і кругом мене панус непроривна темрява.

Жена моя, не маючи більше грошии на лицеві краски і бідила, являєть ся перед мною в цілій своїй погани. Син мій, вихований в дармованю, навіть зрозуміти не може безмірности нещастя мого — ідіот! Донці моїй рікою пливуть сльози на спомин про гарні, але втрачені, забави.

І що значить нещастє ближніх моїх супроти мойого нещастя! Там, де я недавно ще яко господар видавав прикази, виганяють мене, як прошу о місце слуги!

В комірчині моїй панують бруд і сморід. Тїло моє, зболїле від твердої постелі і скусане гидкими галапасами, не знаходить спочинку для себе; мозок не зазнає вже сну, даючого забутє.

О, як щасливі є бїдолахи, що не знали нічо иньшого, лиш убожество і бруд! Не знають вони, скїльки милого і доброго є на сьому сьвітї; завдяки своїй грубїй шкїрі і згрубїлим почутям не відчувають нїякої відради.

І чому дав єси покоштовати мені щастя на се, аби лишити по ньому самі спомини, спомини бїльш пекучі, чим довг грача.

Щож я бідний пічну і як зароблю собі на хлїб?

Руки мої, призвичаєні до ношеня перстенїв і складаня банкнотів, не є спосібні до орудуваня бодай яким струментом. Мозок мій, занятий тїльки тим, якби минути працю, відпочивати по забаві, обїйти тугу, що її наносить дармованє і перемогти з'огидженє, якого мені давав пересит — сей мозок зовсїм не є спосібний до зібраня своєї уваги, щоби мїг зайняти ся перепи-

суванєм паперів і додаванєм чисел.

Чи можна, о Боже, припустити, щоби ти так строго карав чоловіка, котрий ніколи не переступив ані одної із заповідей твоїх.

Бож се і зле і несправедливо і деморалізуючо з твоєї сторони, если позбавляєш мене всіх богацтв, що їх для мене нагромадили иньші у так тяжкій праці!

Капіталісти, ближнії мої, на вид мого нещастя зрозуміють, що ти оказуєш ласку з примхи, що ти даруєш її, не знати за що, і відбираєш її, не знати чому.

Хто-ж тоді схоче вірити в тебе?

Який-же капіталіст буде на стільки недотепним, на стільки нерозумним, що згодить ся жити після законів твоїх, віддаючи ся дармованю, приємностям і безхосенному провадженю часу, — если будучність є так незапевненою і прибирає таку грізну постать, если найменше потрясенє на біржі може звалити найсоліднійше майно, если нічо не є певним на сьвіті, если сььогоднішний богач може завтра явити ся зовсім зруйнованим бідаком?

Люди проклинати-муть тебе, дивлячись на мос пониженє. Нехтувати-муть могучість твою, міряючи глибінь упадку мого; відкинуть від себе ласки твої.

В імя твоєї власної слави, постав мене на попереднім становищі, верни мені колишнє моє положенє в суспільстві, дигни мене з пропасти мойого пониженя, повне бо є серце моє горести; і слова ненависти і прокляття зірвати ся можуть з уст моїх.

Божество жорстоке, сліпе і нерозумне — стережи ся. щоби нарешті богатим не отворили ся очи і щоб вони не пізнали, що безжурно і несвідомо блудять красм пропасти; задрожі на думку, що тебе самого можуть кинути в тую пропасть, щоб її наповнити аж до берегів — що злучать ся з соціялістами для цілковитої твоєї заглади

Ах, що за богохульство я проголосив! Прости мені слова єї необережні і негідні!

Володїтелю, даруючий богацтва невідомо за які заслуги, і відбираючий їх невідомо за які провини — ти ділаєш після волі твоєї, ти знаєш, що твориш.

Понижаєш мене для мойого таки добра, пробуєш мене для моєї користі.

О лагідний і милосердний, верни мені любов твою, ти бо єси матерю справедливости і, як караєш мене, то се значить, що сповнив я колись проступок якийсь несвідомо.

О володїтелю! Єсли вернеш мені дос-

татки мої, то прирікаю ще більш жорстоко ходити в заповідях твоїх. Ще гірше, чим доси, визнакував-би я наємників моїх; ще безличнійше онукував-би я людей; ще з більшою рішучістю окрадував-би я всіх дураків.

Я смиренний перед тобою, як собака перед паном своїм, котрий бо її; я твій на віки і нехай дість ся воля твоя!

Робітничий Катехізм.

Питанс: Як звети ся?

Відповідь: Наймит.

Питанс: Хто є твоїми родичами?

Відповідь: Батько мій був чорноробом, так само мій дід і прадід ще за часів паньщини. Мати моя називася Нужда.

Пит. — Звідки походиш і куда стремиш?

Відп. — Походжу з нужди і стремлю до нужки, а йду через шпиталь, де моє тіло служить за предмет науки для лікарів, щоби они вчили ся на ньому пізнавати хвороби, аби вмiли відтак лічити панів.

Пит. — Де ти родив ся?

Відп. — Я родив ся на піддашу одного дому, який збудував мій батько і його товариші праці.

Пит. — В що віриш?

Відп. — Вірю в Капітал.

Пит. — Які обовязки накладає на тебе Капітал?

Відп. — Два головні обовязки: — обовязок зречи ся раз на все своїх прав і обовязок невтомної праці до гробової дошки. — Капітал каже мені зречи ся прав до землі, до нашої спільної матери-кормительки, до богацтв скритих в її лоні, до богацтв на її поверхні, до тасмниці її плідности, котра проявляє ся під впливом соняшного сьвітла і тепла; Капітал каже мені зречи ся всіх прав до того, що зробить моя рука, мій мозок, каже зречи ся права власности на мою особу: бо коли я переступаю поріг моєї робітні, тоді я не належу вже до себе, я є тоді річию мого пана. Капітал каже працювати мені від дитинства до самої смерти, працювати в день і в ночі, працювати при сьвітлі сонця, газу, електрики, місяця, каганця, на поверхні землі, на морю — все і всюди.

Пит. — Які обовязки ще вкладає на

тебе Капітал?

Відп. — Каже заховати пости, жити в недостатках, лиш до половини заспокоювати голод, давити фізичні потреби мого тіла і в зароді вбивати пориви мого духа.

Пит. — Чи забороняє тобі їсти?

Відп. — Так, забороняє їсти дичину, дріб, дорогу рибу, заказує пити чисте вино і сьвіже молоко.

Пит. — А що позваляє тобі їсти?

Відп. — Хліб, бараболі, горох, оселедця, найгіршу воловину, конину, а з напоїв дозволяє пити підроблене вино і горівку.

Пит. — Які обовязки вкладає на тебе Капітал взглядом твоєї родини?

Відп. — Щоби я забороняв жінці і дітям носити гарну одіж, щоби они встидали ся румянців на лиці, щоби они призвичаювали ся в зимі не трясти ся від зима, щоби змалку привикали до тяжкої праці лягали пізно без вечері, вчасно вставали, мало їли, і не нарікали, лиш дякували невидимим силам за такий гарний лад.

Пит. — Які обовязки вкладає на тебе супроти суспільства?

Відп. — Обовязок помножування йстго богацтва, — передівсім мосю працію, а відтак моїми ощадностями.

Пит. — Що велить тобі робити з твоїми ощадностями?

Відп. — Складати їх до Кас Щадничих, щоби ними держава покривала свій фінансовий недобір, або, щоби їх давано в позичку нашим працьодавцям. Грiш наш, тяжко запрацьований і заощаджений, ми повинні завсїгди давати до розпорядимости нашим панам.

Пит. — Чи дозволяє тобі на вибрані ощадностей?

Відп. — Маленько коли: радить нам не противити ся і піддати ся волі чоловіколюбців, поки вони не повідомлять нас, що ощадности щезли без слїду, наче дим.

Пит. — Чи маєш які права політичні?

Відп. — Капітал достарчує мені невинної розривки — дає право вибирати законодавців, які творять поневолюючі нас закони, однак нам не вільно займатися політикою і слухати голосу соціалїстів.

Пит. — Чому?

Відп. — Бо політика — се діло панське, бо соціалїсти — се драбуги, що нас рабують і ошукують. Кажуть вони, що хто не працює, сей не повинен їсти; що всьо є власністю наемника, позаяк воно є витвором його рук; що капіталїст — се галапас, якого треба знищити. Капітал навпаки,

учить нас, що марнотравність і збитки богачів творять потребу праці, яка дає нам захист перед голодом; що богачі удержують бідних: що як-би не було богачів, бідні вже давно вигинули-би. Дальше він учить нас не вірити наївно в таке, що наші жінки і доньки, які крім таних перкалевих одягів зовсім не хочуть інших строїв, дійсно з'уміли-би вбрати себе в едwabні і оксамітні сукні, які вони самі шують; що ми не могли-би пити справжнього вина і їсти дорогих наїдків, позаяк ми звикли на підле мясо і фальшовані напінки.

Пит. — В що віруеш?

Відп. — В Капітал.

Пит. — Чи Капітал є вічний?

Відп. — Наші високо вчені жреці, економісти урядові, говорять, що він існує від сотворення світа, однак почавши від року 1500 його скількість і могутність заєдно зростає і сьогодні він панує над світом.

Пит. — Чи Капітал є всемогучий?

Відп. — Так. Хто його посів, сей має все на землі. А як він відверне лице своє від якоїсь родини або нації — починають вести жите повне нужди і терпіння. Могучість Капіталу зростає враз зі зростом його скількості: щодня здобуває він собі нові краї, щодня побільшає армію своїх наемників, яких силує до жертвованя цілого життя для свого зросту.

Пит. — Хто-ж є вибранцем Капіталу?

Відп. — Працьодавці, капіталісти, дідичі.

Пит. — В який спосіб нагороджає тебе Капітал?

Відп. — Дає мені працю, мені, моїй жені дітям моїм.

Пит. — Чи се твоя одинока надгорода?

Відп. — Ні. Божественний Капітал дозволяє нам заспокоювати голод, заїдаючи очима виставлені на показ смачні страви, яких ми ніколи не коштуємо і їх не дотикаємося, а якими живлять ся лишень його вибранці і сьвяті сьвященики. З ласки дозволяє нам огріти скостнілі від студени члени в сей спосіб, що можемо глядіти на дорогі футра і теплі сукна, якими отулюють себе пани і сьвяті попи. З тої-ж ласки вільно нам любовави ся, як парковими алеями переїзджає попри нас в своїх дорогих повозах і автомобілях се сьвяте племя грубих, череватих, залізаних і скрофулїчних дідичів і капіталїстів, окружених юрбою умундурованих лакеїв і напудрованих та помальованих потаскух. Тоді думкою цїнимо себе високо, бо хоч тоті вибранці користають з добра, якого в нас не має, однак усе те є ділом наших рук і нашого мізгу.

Пит. — Чи вибранці Капіталу належать до иньшої раси?

Відп. — Капіталїсти є з сеї самої глини що й наємники, та вони є вибрані з поміж тисячів і мільонів.

Пит. — Що-ж вони зділали, щоби заслужити на се відзначене?

Відп. — Нічо. Капітал проявляє свою могутність через те, що надїляє своєю ласкою людей, які на неї зовсім не заслугоують.

Пит. — Отже Капітал не є справедливий?

Відп. -- Капітал є чистою справедливїстю, але ся справедливїсть не є доступною для нашого розуму. Як-би Капітал подавав свої ласки тільки тим, що є гідні, тоді він був-би звязаний, а могу-

чість його була-би обмеженою. Капітал черпає свою силу власне в тім, що вербує своїх вибранців, капіталістів і покровителів, лишень з товпи гільтаїв, дармоїдів і неробів.

Пит. — В який спосіб Капітал, божество твоє, карає тебе.

Відп. — Засуджує мене на безробітте. Тоді відлучають мене від суспільства, відказують мені хліба, вина і тепла. Умираем з голоду — я, моя жена і мої діти.

Пит. — Які гріхи стягають на тебе кару безробіття?

Відп. — Жадні. Капітал відправляє мене, коли йому захочеться, зовсім не дбаючи про се, щоби мій слабкий ум міг зрозуміти де властиво криється причина відпра...

Пит. — Які є твої молитви?

Відп. — Молю ся, але без слів. Праця є моєю молитвою, бо вона лишень є позитивною, вона сама приносить зиски. Тільки праця творить для Капіталу додаткову вартість.

Пит. — Де молиш ся?

Відп. — Всюди — на морі, на землі і під землею; на полях, в копальнях, у фабриках і крамницях. Щоби наша молитва зістала вислуханою Богом і узглядненою, мусимо зложити у стіп Капіталу нашу волю, нашу свободу, наше достоїнство.

На голос звона, на гук фабричної свиставки мусимо ставити ся і, як автомати, мусимо виконувати рухи руками і ногами, дихати і обливати ся потом, напружувати м'язи і томити свої нерви. Мусимо бути покiрними, терпливо зносити вибухи гнiву і наруги від пана і його служби, бо завжди їх правда, навіть коли нам здасть ся, що її в них нема. Мусимо дякувати панови, як, знижус нам платню і продовжус робочий день, бо усе, що він чинить, є справедливе і для нашого добра. Мусимо вважати собі за честь, як пан і його слуги насилують наші жінки і дочки, позаяк Капітал дає їм не тільки право до смерти і життя наслідків, а і до насилування наслідків.

Пит. — Чи дістанеш нагороду по смерти?

Відп. — Дістану, а навіть дуже гарну. По смерти Капітал дозволяє мені відпочивати в спокою. Мені не треба буде сущити собі голову журбою про хліб на сьогодні і на завтра. Солодка гробова тиша і вічний мир будуть моєю нагородою за нужденне житє в неволі Капіталу.

„РОБІТНИЧИЙ ПРАПОР”, орган Української Соціалдемократії в Європі. Виходить неперіодично в Софії, в Болгарії. Поодинокі число 5 ц.

Тимчасова адреса:

Bulgarie, Sofia, Boîte de poste No. 119.

З Америки і Канади, можна писати на адресу:
NOWYJ SWIT, BOX 1051, MONTREAL, QUE., CANADA.

„РОБОЧИЙ НАРОД”, орган Української Соціал-демократії в Канаді. Виходить що тижня в Вінніпегі. Річна передплата виносить \$2.00. Адреса:
ROBOTCHYJ NAROD, Box 3658, St. B., WINNIPEG, MAN., CANADA.

„РОБІТНИК”, орган Федерації Української Соц. Партії в Америці. Виходить що тижня в Клівеленді. Річна передплата в Зл. Державах 1 дол. 50 ц. на 6 місяців 75ц. В Канаді і за границею, на рік 1 дол. 75 ц., на 6 місяців 90 ц. Адреса:
ROBITNYK, 2335 W. 11-th St. Corony's Bldg. Cleveland, Ohio., U. S. A.

„СВІДОМА СИЛА”, просвітньо-науковий і поступовий журнал для працюючого люду. Виходить раз на місяць в Торонто. Річна передплата з Канади 75 ц. В Зл. Державах \$1.00. Адреса:
SWIDOMA SYLA, 405 QUEEN ST. W., TORONTO, Ont., Canada.

ПЕРЕПЛЕТНЯ КНИЖОК

С. БЕРЛАДИНА

приймає в переплет всякі книжки, як: бібліотечні, торговельні, бюрові, ноти, мапи, записки і т. п. Золотить і посрібляє по низькій ціні.

Заходіть або пишіть на адресу:

281 ELM ST.,

MONTREAL, QUE.

Робітничий Календар на рік 1913. 25 ц. — Гумористичний Календар на рік 1913. 25 ц.

Бібліотека „Новий Світ”

популярно-наукове видавництво, яке познайомлює читачів з найновішими поступами науки та містить твори красної літератури.

БІБЛІОТЕКА „НОВИЙ СВІТ”

виходить неперіодично.

До тепер вийшли ось такі книжочки:

Ч. 1. Червоний Кобзар, (збірник найкрасших робітничих пісень і поезій)	10
Ч. 2. Е. Гуцайло: Кінець Світа	10
Ч. 3. Наш Прометей. З нагоди сотих уродин Т. Шевченка. Збірка статей. З 5 образками.	10
Ч. 4. Червоний Кобзар, друга збірка найкрасших робітничих пісень і поезій (з 3 образками)	10
Ч. 5. Давид Едельштат — М. Подолянин: Американський Робітник. Сценічна картина з американського робітничого життя, в трох відслонах.	10
Ч. 6. Робітнича Читанка	15
Ч. 7. П. Ляфарг: Біблія Капіталіста	10
Календар „Новий Світ” на рік 1915	15

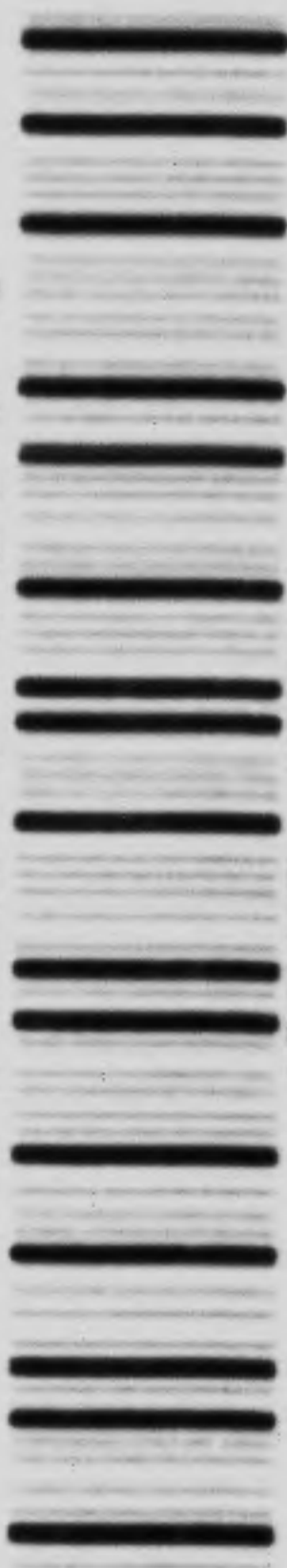
Е. Гуцайло: Чого хочуть соц.-демократи	10
М. Ганкевич: Соціалістичний Інтернаціонал і війна	10
І. Гилька: Війна і завдання українського робітництва	5
Ю. Дебс: Кудамі йдемо?	5
Демократична Республіка	10
Скритий ворог	5
„Добра Новина” з 1913-4 р., поодинокі числа	10
Листи до писаня: До Товариша, Родичів, знайомих і т.п. з віршами прикрашені цвітами (12)	35

Гроші і письма посилайте на адресу:

NOVYI SVIT

Box 1051, Montreal, Que., Canada.

3 3286 03379117 5

N.L.C. - B.N.C.